

בין קומדיה לשמחה

קומדיה מוצלחת לא מבטיחה להביא לאדם שמחה פנימית. עשייה, התנדבות ומעשי חסד מייצרים לאדם שמחת חיים אמיתית ומספקים לו אושר רב.

הרב הסטנדאפיסט

לאחרונה נפטר הסטנדאפיסט היהודי הנודע ג'קי מייסון, שבמשך שנים רבות היה מאוד חביב על יהודים ולא יהודים בארה"ב.

מייסון נולד בשם יעקב משה הכהן מזא"ה למשפחת רבנים מפורסמת, השם מזא"ה הוא ראשי התיבות "מזרע אהרן הכהן". אביו וסבו וסב סבו היו רבנים, מעניין שלפני כמעט מאה שנה, חי ברוסיה הרב יעקב מזא"ה (נצר למשפחה חבדית) שכיהן כ'רב מטעם' הממשלה של מוסקבה. אותו רב קנה לעצמו תהילת עולם במשפט בייליס.

"משפט בייליס" היא עלילת הדם המפורסמת ביותר של המאה ה-20, בה האשימו את מנדל בייליס שרצח ילד גוי כדי לערב את דמו במצות. אותם מעלילים טענו שלא כל היהודים נוהגים כך, אלא דווקא החסידים וכך זה הפך לעלילת דם נגד החסידים. היות שהחסידות הידועה והדומיננטית ביותר ברוסיה הייתה חב"ד, העלילה הפכה למשפט נגד חסידי חב"ד.

ההגנה בחרה ברב יעקב מזא"ה ממוסקבה לבוא ולהפריך את העלילה המרושעת הזאת. הרב מזא"ה, שהיה נואם בחסד עליון וסופר מחונן, הרצה במהלך המשפט במשך קרוב לשמונה שעות בהם פרך את כל הוכחות התביעה. בסופו של דבר מנדל בייליס יצא זכאי ואיתו כל תנועת החסידות והיהודים בכל רוסיה.

אינני יודע עד כמה הקרבה המשפחתית בין ג'קי מייסון לרב יעקב מזא"ה, אבל ברור שהם באים מאותה משפחה, ובפרט שהרב יעקב מזא"ה נפטר בשנת 1924 וג'קי מייסון שגם שמו הוא יעקב, נולד ב-1928, ואם כן, יתכן שהוא קרוי על שם

אותו רב שהציל את עם ישראל מפוגרומים ונחלי דם, אילו מנדל בייליס היה נמצא אשם במשפט חלילה.

ג'קי מייסון גדל במשפחה בה אביו היה רב, ושלושת אחיו המבוגרים ממנו היו גם הם רבנים. כבר בגיל 12 הבין מייסון שהעתיד שלו לא נמצא בתחום הרבנות. אחיו הגדול ממנו, היה גאון והדרך היחידה של ג'קי לקבל תשומת לב בבית הייתה להגיד בדיחות. אבל איפה שהוא למד ובאווירה שבה גדל, לא העריכו את זה ותמיד השתיקו אותו. אבל ג'קי לא יכל לאכזב את אביו ולכן הוא המשיך ללימודי רבנות וקיבל 'סמיכה' מהרב משה פיינשטיין.

בבית הכנסת שבו הוא כיהן כרב לא הרבה אנשים השתתפו בתפילות אז ג'קי התחיל לספר בדיחות, פתאום החלו להגיע יותר ויותר אנשים. מה שקרה בפועל הוא, שהגיעו גם הרבה לא יהודים, ולכן בסופו של דבר הוא הבין שהעתיד שלו לא ברבנות.

בהזדמנות הוא הסביר שרב חייב שיהיה לו חוש הומור, כי רוב המתפללים לא באים לבית הכנסת כדי ללמוד תורה, הם באים כי זה הקלוב היהודי: שם פוגשים חברים, עושים עסקים, מדברים פוליטיקה וכו'. הדבר האחרון שהם רוצים לשמוע זוהי הרצאה תורנית מהרב.

לכן הרב חייב לעורר את ההתעניינות שלהם בדרכים אחרות ואז "להגניב" מסר יהודי רוחני, כדי שהם יצאו עם איזה רעיון תוכני מבית הכנסת.

גם מייסון בדרך שלו הזכיר ליהודים על היהדות שלהם. הרבה יהודים לא אהבו את הבדיחות שלו בתואנה *Its too Jewish* - זה יותר מדי יהודי. הוא אמר שהמבטא היידי שלו הזכיר ליהודים את העבר ממנו הם ניסו לברוח ולכן לא תמיד הם אהבו את זה.

בכלל, הרבה מהבדיחות שלו היו על יהודים והדרכים שהם מנסים לרמות את עצמם שהנה הם כבר הפכו לאמריקאים, כשבאמת בעל כרחם הם לא יכולים להשתחרר מהזהות היהודית שלהם.

הוא אמר פעם שכשהוא רואה אדם שעושה מעצמו צחוק, הוא מרגיש מחויבות להביא את זה לתשומת לבו!!!

בדחנים? לגן-עדן!

בשנת 2009 הוא פגש שליח חב"ד במיאמי, פלורידה. מייסון הציע לשליח להופיע בשיעור תורה שבית חב"ד מארגן. כמובן שכששמעו אנשים שג'קי מייסון עומד להופיע, הגיע קהל גדול. הוא אמר שהוא הגיע לשיעור כדי "לחזק יהדות" והוא סיפר שזכה לפגוש את הרבי, בהתחלה הוא דאג אולי הרבי ידרוש ממנו להיות יהודי טוב יותר, להפתעתו הרבי איחל לו שיצליח לשמח יהודים.

הגמרא מספרת על רבי ברוקא ששהה בשוק ושם הוא פגש את אליהו הנביא. הוא שאל אותו, האם ישנם אנשים הנמצאים כעת בשוק שמובטח להם גן עדן? אליהו הנביא הצביע על שני אנשים שעברו שם ואמר: "לאנשים אלו יש חלק לעולם הבא".

מיהר רבי ברוקא אחריהם ושאל אותם למעשיהם. "אנחנו בדחנים", השיבו האנשים. "אנחנו שמחים בעצמנו וגם הולכים לשמח אחרים, בכל פעם שאנו רואים אנשים עצובים, אנו מבדחים את רוחם ומשמחים אותם" (תענית כב, א).

השבוע בפרשת ראה אנו קוראים את "כל הבכור". זוהי פרשה אותה קוראים במהלך שלשת הרגלים, כי בפרשה זו (ראה, טז) מוזכרים החגים פסח, שבועות וסוכות.

כשקוראים את הפרשה שמים לב לדבר מעניין. בכלל ידוע שבחגים ישנה מצוה לשמח, "ושמחת בחגך", אבל כשמעיינים בפנים מגלים שכשהתורה מדברת על חג הפסח היא לא אומרת בפירוש שצריך לשמח בו. המילה שמחה לא נזכרת באותם פסוקים. כשהתורה מדברת על חג השבועות, שם נאמר "ושמחת לפני ה' אלוקיך" (טז, יא), שם כבר מוזכרת השמחה, ואילו בחג הסוכות, התורה מזכירה את השמחה לא פעם אחת אלא פעמיים, "ושמחת בחגך" ובפסוק לאחר מכן התורה אומרת שוב "והיית אך שמח" (טז, יד-טו).

(השיר "ושמחת בחגך והיית אך שמח" הידוע, הוא צירוף של שני הציוויים הללו, שצריך לשמח בחג הסוכות.)

נשאלת השאלה: מדוע התורה לא מזכירה כלל את עניין השמחה בפסח, ובשבועות רק פעם אחת. מתרץ המדרש ששלשת החגים מסמלים את השנה החקלאית. חג הפסח הוא "חג האביב", אז "התבואה מתברכת בבישולה". חג השבועות הוא "חג הקציר", וסוכות הוא "חג האסיף" אז אוספים את התבואה אל הבית.

אומר המדרש שבפסח התבואה עדיין בשדה ולכן אין עדיין סיבה לשמחה. בעצרת נזכרת השמחה פעם אחת בלבד מפני שהתבואה נכנסת לתוך הבית או למחסן, אבל עדיין פירות האילן נדונין. "בחג הסוכות שהתבואה ופירות האילן בפנים כתב שלש שמחות", כי במקום אחר בתורה כתוב בקשר לחג הסוכות "ושמחתם לפני ה' אלוקיכם שבעת ימים" (אמור כג, מ). (ילקוט שמעוני, פרשת אמור).

אבל עדיין צריך להבין: מהי הסיבה, בפשטות, שיהודי שגר בחו"ל והוא לא חקלאי לא ישמח בפסח? הוא יכול לשמוח על זה שיצאנו ממצרים, לכאורה זוהי סיבה יותר לשמוח מאשר בשבועות או סוכות, כי אדרבא, החגים הללו הם התוצאה והמשך של יציאת מצרים.

לקחת חלק בשמחת החג

בוא וננסה להבין מהו ההבדל בין קומדיה לשמחה. אדם יכול לשבת ולצחוק שעה שלימה מהופעה של סטנדאפיסט וללכת הביתה. האם זה הופך אותו לאדם שמח? נכון שזה הוציא אותו מהמרה שחורה שלו וזוהי יכולה להיות התחלה טובה, אבל מהו הדבר שבאמת יביא לו שמחה.

הדבר שמביא לאדם שמחה אלו חיים של עשייה. כשאדם מייצר משהו, או מתנדב ועוזר לאחרים, זה נותן לו הרגשה טובה ומביא לו שמחה. זוהי העצה שהרבי כתב לעשרות אנשים שפנו אליו עם בעיות של דכאון, שהם יתאוששו ויעזרו לאחרים וכך הם ימצאו שמחה.

מאותה סיבה אומר הרבי, לא נאמרה שמחה בחג הפסח: "בחג הפסח הייתה היציאה ממצרים על ידי הגילוי מלמעלה, כיון שבני-ישראל מצד עצמם היו שקועים במ"ט שערי טומאה, ולכן לא שייד עדיין ענין השמחה".

דהיינו, ביציאת מצרים היהודים היו פסיביים, הם לא עשו דבר כדי לצאת ממצרים, אלא הקב"ה הוא זה שהוציא אותם ממצרים בעל כרחם, כמו שנאמר "כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה" (בא יב, לט).

בחג השבועות כבר הייתה קצת השקעה מצדם. בני-ישראל עשו הכנה של ארבעים ותשעה ימים בהם ספרו את העומר, ונעשתה הכנה מסוימת כדי שיהיו ראויים לקבל התורה.

אבל אומר הרבי: "עיקרה הוא מצד הגילוי מלמעלה, ועדיין לא יודעים מעמדם

ומצבם של בני-ישראל מצד עצמם כו', ולכן נזכר ענין השמחה רק פעם אחת. ואילו עיקר ושלימות ענין השמחה הוא בחג הסוכות לאחרי העבודה דראש השנה ויום הכיפורים". (תו"מ חלק מ"א עמ' 92) ככל שמשקיעים יותר השמחה גדולה יותר.

רבותי, לא מבקשים מאתנו להיות ג'קי מייסון, אבל כל אחד יכול להביא שמחה לפחות לעוד אדם אחד.